

tóintézet megszüntetése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az egyetlen ilyen jellegű intézmény felszámolását jelentené); az agrárszféra helyzete a régióban; a felsőoktatásban beiskolázottak számának növelése, mint a fiatalok munkanélküliség egyik kezelési lehetősége; az Universitas, mint esély a terület tudományos erőinek integrálására.

A képviselők megfogalmazták, hogy egyre inkább igénylik — igényelnék — a felkészítést a tudomány-, oktatáspolitikai kérdésekben, sőt szükségét éreznék a határozottabb tudományos megközelítésnek általános társadalmi-gazdasági kérdésekben is. Fontos lenne számukra, hogy megbízható háttérinformációkra, pontos tényekre, szakmai műhelyek által igényesen kimunkált vitanyagokra, esetenként állásfoglalásokra támaszkodhassanak napi politikai munkájukban.

A tudományos oldal képviselői ugyanakkor hangsúlyozták, szerencsés lenne, ha a saját csatornákon kívül fórumot kaphatnának a kutatást, oktatást érintő politikai döntések, törvények megszületése előtt véleményük

kifejtésére. Ezzel összefüggésben kristályosodott ki a beszélgetés egyik eredményének tekinthető azon megállapítás, hogy szükség van ilyen jellegű találkozókra, legalább ilyen rendszerességgel. Megfogalmazódott, hogy a hatékonyságot mindenképpen növelné, ha esetenként egy-két előre rögzített témára koncentrálnának, és a tárgyalást esetleg vitaindítók vezetnék be. A közös gondolkodásra, az együttműködésre főleg a régiót érintő kérdésekben van szükség. Ilyenek viszont szép számmal akadnak abban a társadalmi-gazdasági helyzetben, amely magában hordozza annak veszélyét, hogy lassan, de egyre erőteljesebben leszakad az ország keleti része a fővárostól és a preferált nyugati régióktól — mindenféle vonatkozásban.

Összességében a résztvevők a közel kétórás találkozót hasznosnak értékelték, melynek folytatását úgy a képviselők, mint a DAB vezetői szükségesnek tartják — már csak az utóbb megfogalmazott gondok miatt is.

Kormos János

Hajdúböszörményben jártunk: kihelyezett DAB vezetőségi ülés

A DAB vezetősége a különböző fórumokon többször hangsúlyozta azt a törekvését, hogy a legteljesebb értelemben regionális feladatokat kíván szolgálni. Az elhatározást tettek követték: Találkozó a határon túli felsőoktatási és kutatási intézmények vezetőivel; a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Testületek létrehozása ill. erősítése, hogy csak a leglényegesebbeket említsük. Ebbe a sorba illeszkedik az 1995. március 7-én megtartott kibővített vezetőségi ülés, amelyet a Hajdúböszörményi Polgármesteri Hivatal tanácstermében tartottak meg. A rendhagyó helyszínre a szűkebb vezetőséget elkísérte az akadémikusok, illetve a szakbizottsági elnö-

kök egy csoportja is. Így válhatott teljesebbé az MTA Debreceni Területi Bizottságának találkozója Hajdúböszörmény város kutató értelmiségével, ami a rendezvény eredeti célja volt.

A megérkezést követően egy „menetrend szerinti”, de rövidebb idejű zárt DAB vezetőségi ülésre került sor. A Polgármesteri Hivatal ízlésesen díszített tanácstermébe ezután érkeztek meg a város vezetői, továbbá a meghatározó szellemi műhelyek képviselői, és megkezdődött az együttes nyílt ülés. *Lázár Imre* polgármester rövid bevezetőjében felhívta a figyelmet a város történelmi, illetve kulturális múltjának néhány meghatározó eseményére, személyiségére, és szólt a jelen

eredményeiről, törekvéseiről. A „hajdú főváros” történetét végigkísérte az iskolák, a képzőművészeti élet jelenléte, ami nagy mértékben volt köszönhető a polgárok kultúrátámogató magatartásának.

Berényi Dénes, a DAB elnöke ismertette a találkozó célját és jelentőségét: Egy tervezett folyamat első állomásaként lehet tekinteni a rendezvényt. E folyamat keretében a DAB szeretné minél jobban megismerni a régió szellemi potenciállal bíró településeinek életét, továbbfejleszteni a kapcsolatokat és segítséget adni, ha erre igény illetve lehetőség mutatkozik. Külön felhívta a figyelmet a DAB új pályázati támogatási rendszerére, amelynek keretében döntően a nem hivatásszerűen kutatómunkát végző szakemberek — tanárok, orvosok, mérnökök — munkáját kívánják ösztönözni és elismerni.

Ezt követően került sor a szűkebben vett tudományos jellegű rendezvényre. Először a város négy tudományos, kulturális intézménye mutatkozott be.

A sort *Kövér Sándorné*, az Óvóképző Főiskola főigazgatója nyitotta az intézmény 25 éves történetének ismertetésével. Külön figyelemre méltó a határon túli magyar óvónők képzésében vállalt szerepük, és az oktatói kollektíva tudományos minősítésüket meghaladó publikációs tevékenysége. A főigazgató asszony külön kérte a DAB, illetve a KLTE segítségét a Ph.D. programokhoz történő kapcsolódásban, továbbá az akkreditációs folyamat lebonyolításában.

Nyakas Miklós, a Hajdúsági Múzeum igazgatója egyrészt számot adott az intézmény régészeti, helytörténeti, néprajzi gyűjtéseiről, ami a tárgyak mellett a dokumentumokra is kiterjed, másrészt beszámolt a múzeumi kollektíva igen jelentős publikációs teljesítményéről, amely évkönyvek, közlemények egész sorát eredményezte. Kutatásaik az esetek jó részében kiterjednek a megye, sőt a régió más településeire is.

A bemutatkozás második blokkját *Hagymási József* városi tiszt főorvos nyitotta meg. A négy éve újonnan alakult Állami Népegészségügyi és Tiszt főorvosi Szolgá-

lat helyi céljairól és eddigi eredményeiről számolt be. Vizsgálják a születéskor várható átlagos élettartam alakulását, az azt befolyásoló tényezőket. Eredményeikkel — melyeket több országos fórumon is ismertettek — az önkormányzat kapcsolódó döntéseit kívánják megalapozni, illetve befolyásolni.

Ezt követte *Bársony Péter* mb. igazgató főorvos tájékoztatója a rendelőintézet, illetve általános megjegyzések erejéig a város egészségügyi intézményeinek munkájáról. Előadásának elején ugyan kijelentette, hogy az intézményekben szoros értelemben vett tudományos kutatás nem folyik, de a későbbiek ezt bizonyos értelemben cáfolták. Nevezetesen a szakorvosok rendszeres továbbképzésen vesznek részt; ennek is köszönhetően a legújabb kezelési eljárásokat alkalmazzák; szervezett szakmai előadás-sorozatot tartanak; speciális — kezdeti klinikai kezeléssel egyenértékű — vizsgálati eljárásokat használnak (endoszkópos labor, strobo-szkópos vizsgálat); nemzetközi színvonalú labormunka folyik.

Ez utóbbi megállapítás át is vezetett *Blasius Edit*, labor szakorvos *Nemzetközi minőségi ellenőrzési vizsgálatok végzése a laboratóriumban* című előadására. A főorvosnő jogos büszkeséggel számolt be az önkormányzat által finanszírozott korszerű műszerpark és a kiváló munkatársak által lehetővé vált színvonalas labormunkákról. Hogy ez utóbbi jelző ez esetben nem csak szólam, azt meggyőzően bizonyítja az a tény, hogy a laboratórium munkáját nemzetközi kontroll rendszer ellenőrzi, és minősíti jónak. A régióban is egyedülálló ez a nemzetközi standardok szerint, független külső szervezet által ellenőrzött egészségügyi vizsgálati tevékenység. Mindez a permanens szakmai fejlődési lehetőség mellett jelentősen növeli a betegek érdekében végzett vizsgálatok biztonságát.

A beszámolót, illetve a tudományos előadást rövid eszmecsere követte. Zárásként Berényi Dénes megköszönte a város vezetőinek segítségét a találkozó létrejöttéhez, a vendéglátást és a szereplők aktív közremű-

ködését. Elégedetten állapíthatta meg, hogy a kezdeményezés hasznosnak bizonyult, és kifejezte reményét, hogy a felvetődött gondok, kérdések kezelésében a DAB segítséget tud nyújtani a város szellemi erőinek.

A debreceni vendégek öröme a találkozó ezzel még nem ért véget. A kötöttebb részt a Hajdúsági Múzeumban tett látogatás követte. A résztvevők mindegyikét meglepte a gyűjtemény gazdagsága, érdekessége, szakszerűsége. A hatást csak fokozta Nyakas Miklós szakavatott „tárlatvezetése”, aki szinte minden tárgyról, tábláról egy-egy kiselőadást tartott.

Összegzésként elmondható: Hajdúböszörmény város szellemi műhelyei — Debrecen „árnyékában” is — működnek, és nagyobb odafigyelést érdemelnek. Biztosan kijelenthető, hogy olyan értékek, mint a város településszerkezete, a múzeum gyűjteménye, egyes középületek a régió, az ország kultúrájának szerves részét alkotják. Ezen felismeréshez is segíthetnek — más eredményeik mellett — az olyan jellegű rendezvények, mint volt a DAB vezetőség itt ismertetett kihelyezett ülése.

Kormos János

50 év a tudomány szolgálatában

Tudományos ülés Ács Antal 80. születésnapja alkalmából.

Ács Antal professzor 1995. február 14-én töltötte be 80. életévét. Ebből az alkalomból a Debreceni Agrártudományi Egyetem és a Mezőgazdaságtudományi Kar ünnepi ülést rendezett. Nagy Géza dékán megnyitó szavai után Loch Jakab rektor köszöntötte születésnapján az ünnepeltet, akinek további alkotó munkájához hosszú életet és jó egészséget kívánt, majd ismertette eddigi életpályáját.

Ács Antal 1946-ban fejezte be tanulmányait a budapesti Műegyetem Mezőgazdaságtudományi Karán. Növénynevelési tevékenységét a Magyar Magtenyésztési Rt-nél kezdte és az Újmajori Kísérleti Gazdaságban folytatta. 1956. júniusában került a Debreceni Mezőgazdasági Akadémiára, ahol megbízást kapott a Gyakorlati, majd a jogutód Alkalmazott Üzemtani Tanszék vezetésére. Ezt a megbízatását nyugdíjba vonulásáig látta el.

Ács Antalt 1969-ben rektorhelyettség, majd 1970-ben 1977-ig rektorra nevezték ki. Rektori tevékenysége alatt vált a Debrecenben működő egy karú főiskola három karú egyetemmé. Ugyancsak ekkor került a Karcagi Kutató Intézet is az egyetemhez. Ebben

az időszakban bontakozott ki és ért el jelentős eredményeket a 5 éves oktatási idejű okleveles mezőgazdasági mérnökképzés, valamint az egyetemen folyó kutatómunka, létrejött, illetve tovább fejlődött az egyetem kutatási bázisa.

Ács Antal nemcsak a mezőgazdasági felsőoktatás szervezésében és az oktató-, valamint a kutatómunka területén ért el jelentős eredményeket. 1956-tól nyugdíjazásáig az egyetem Tangazdaságának volt operatív vezetője, illetve igazgatója. Ez alatt az idő alatt kilenc alkalommal volt a Tangazdaság „kiváló vállalat”, egyszer pedig a Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlajával tüntették ki. Tudományos tevékenysége is kimagasló. Hét államilag elismert és két szabadalmazott zöldborsó és egy sárgadinnye fajtája van. Eredményesen foglalkozott a zöldborsó feldolgozásának kérdéseivel, ökológiai igényeivel, az egyes fajták fenofázisainak meghatározásával, a fajtasorrend megállapításával. Az akadémiai doktori disszertációját is e témakörből készítette.

Tevékenyen részt vett a térség társadalmi, tudományos szervezeteiben is, 15 éven